

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ – здатність особистості впевнено та ґрунтовно користуватися засобами цифрових технологій у таких сферах, як профес. діяльність і працевлаштування, освіта, дозвілля, громадська діяльність, що є життєво необхідними для участі у щоденному соціально-економічному житті.

До найбільш поширених засобів відносяться комп'ютери, мобільні телефони та ін. Інтернет-пристрої, зокрема пристрої Інтернету речей, навігаційні системи, накопичувальні й аудіовізуальні системи, програмно-апаратні засоби віртуальної та доповненої реальності, штучного інтелекту, засоби комп'ютерних та ін. телекомунікаційних мереж.

До визначення поняття Ц. к. в Україні та світі існують різні підходи. У зарубіжних джерелах поняття Ц. к. ототожнюється з такими, як інформаційно-комунікаційна компетентність, цифрові навички тощо. Це пов'язано з тим, що до набору однакових характеристик здатності людини застосовувати інформаційні технології та засоби, використовують різні назви: інформаційно-комунікаційна компетентність, інформаційно-цифрова компетентність, Ц. к. тощо.

У 2013 році Об'єднаним дослідницьким центром Європейської Комісії було започатковано науковий проект *DigComp*, за яким у 2016 році опубліковано Рамку Ц. к. громадян – *DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens*. У 2017 році Рамка була оновлена (*DigComp 2.1*) з включенням до неї опису рівнів та прикладів використання. Сфери Ц. к.: 1) інформація та уміння працювати з даними; 2) комунікація та співпраця; 3) створення цифрового контенту; 4) безпека; 5) розв'язання проблем. Рамка містить 21 дескриптор за кожною областю та опис узагальнених рівнів майстерності оволодіння цифровою компетентністю: *базовий* (прості задачі), *середній* (чітко визначені, рутинні задачі; прямолінійні проблеми, задачі та чітко визначені й нерутинні проблеми), *вищий* (різні задачі та проблеми; найбільш відповідні задачі), *експертний* (вирішення складних проблем з обмеженими розв'язками; вирішення складних проблем з багатьма факторами).

Ц. к. лежить в основі освітніх та профес. стандартів багатьох зарубіжних систем та визнається сучасними порівняльними системами, міжнар. організаціями та

транснаціональними компаніями серед яких: Організація економічного співробітництва та розвитку, ЮНЕСКО, Microsoft, Intel, National Europass Centre та ін.

Ключову роль у посиленні необхідності формування та розвитку Ц. к. відіграло прийняття Європейським Союзом Цифрового порядку денного для Європи 2020, а також Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр. Цими документами було визнано необхідність й важливість підтримки розвитку Ц. к. відповідно до європейських орієнтирів, оновлення освітніх стандартів, створення навч.-метод. матеріалів та розвиток Ц. к. вчителів.

Серед вітчизняних науковців питання Ц. к. досліджують В. Биков, С. Литвинова, Н. Морзе, О. Овчарук, О. Спірін, Н. Сороко, О. Білоус та ін.

Перевірити рівень власної Ц. к. можливо в реальному часі за посиланням – <https://digital-competence.eu/>. Цей ресурс аналізує використання всіх засобів, що були задіяні протягом певного часу на персональному пристрої та надає діаграму з відсотками значень щодо складових Ц. к. у 16-ти сферах, а також містить рекомендації для користувача.

Лит.: 1. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>. **2.** Морзе Н., Кочараян А. Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти // Інформ. технології і засоби навчання, 2014. **3.** Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України : метод. рекомендації / за заг. ред. В. Бикова, О. Спіріна, О. Овчарук. Київ, 2010. **4.** Структура ІКТ-компетентности учителей. Рекомендации ЮНЕСКО. URL: <http://iteach.com.ua/files//content/5EDCFd01.pdf>. **5.** Carretero S., Vuorikari R., Punie Y. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use, 2017. **6.** Digital Agenda for Europe: A strategy for a digital economy by 2020. URL: <https://web2learn.eu/digital-agenda-for-europe-a-strategy-for-a-digital-economy-by-2020>.

О. В. Овчарук, О. М. Спірін